

PROGRAM FÖR SÖDRA HAMNEN

FÖRUTSÄTTNINGAR

Programområdets läge och avgränsning

Programområdet omfattar Södra Hamnen och norra Nötsäter i Skärhamn. Det aktuella programområdet är omkring 37 hektar stort inklusive vattenområden.

Bakgrund och syfte

Samhällsbyggnadsnämnden beslutade enligt SBN § 94 2010-05-17 att påbörja detaljplanen för Södra Hamnen i Skärhamn. Arbetet med att ta fram detaljplanen har inletts med att utveckla områdets planeringsförutsättningar i föreliggande detaljplane-program. Syftet med själva detaljplanen är att möjliggöra nya verksamheter, bostäder och äldreboende, utvidga den befintliga småbåtshamnen genom att bygga nya pirar, anlägga nytt havsbad, skapa nya parkeringsmöjligheter samt planera för en utbyggnad av Akvarellmuseet i Södra Hamnen.

Detaljplanens mål är att åstadkomma en blandning av verksamheter och att omvandlingen av Södra Hamnen ska bidra till ett ökat fokus på besöksverksamhet och näringsliv i området. Tanken är att förändringarna ska bidra till att Södra Hamnen och centrala Skärhamn knyts samman på ett tydligare vis än idag.

Strategi

Kommunen arbetar utifrån en strategi för att utveckla Tjörn till ett hållbart samhälle. Strategin präglar all verksamhet, så även programarbetet för Södra hamnen. För Södra hamnen har följande strategiska hållbarhetsfaktorer beaktats:

- boende
- arbetstillfällen
- transporter
- energisystem
- service
- trygghet
- kultur
- områdets friluftsliv
- jämlikt och demokratiskt samhälle

Målsättningen med det hållbara boendet är att det ska finnas en stor variation av bostadsformer och upplåtelseformer inom hela kommunen. I Södra hamnen blir det möjligt genom de olika bostadsprojekt som planeras.

De hållbara arbetstillfällena syftar till att skapa en bred bas i det lokala näringslivet vilket i sin tur gör det möjligt för de boende på Tjörn att arbeta inom kommunen. Tanken är att befintliga arbetsplatser i Södra hamnen bevaras samtidigt som

nya arbetstillfällen tillkommer, främst inom turism, handel och tjänstesektorn.

Transporter ska ske med så liten miljöpåverkan som möjligt om de ska klassas som hållbara. Kommunens ambition är att öka underlaget för kollektivtrafik och samåkning genom att förtäta Tjörns befintliga tätorter. Inom tätorterna bör transporter helst ske med cykel. I programmet har frågan om trafik och parkering studerats och förslaget till en samlad parkering med stort samutnyttjande är ett sätt att effektivisera transportsektorn.

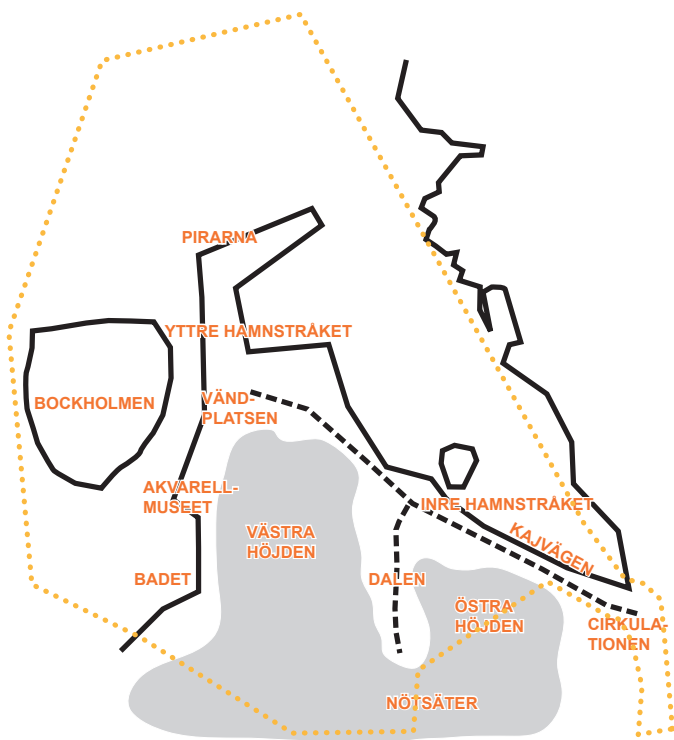
Den tillkommande bebyggelse som uppförs ska i möjligaste mån få sin energi från förnyelsebara energikällor och ha ett minimalt uppvärmningsbehov. I Södra hamnen finns det goda möjligheter att skapa ”nollenergihus” och använda solen som en av flera källor för uppvärmning. I praktiken innebär det åtgärder som solfångare, solceller och välisolerade hus.

Kommunen har som målsättning att tätorterna ska ha ett gott utbud av samhällsservice och möjligaste mån också kommersiell service. Genom att förtäta Skärhamn ökar befolkningmängden, vilket skapar ett bättre underlag för all service.

Boende, verksamma och besökare ska känna sig trygga när de vistas i det offentliga rummet. Detta gäller såväl trafikmiljöer som bilfria platser. I Södra hamnen förelås en trafikreglering där de oskyddade trafikanterna får en högre status på bekostnad av bilarnas framkomlighet. Belysningen utformas medvetet för att öka känslan av trygghet. Viktigast av allt är blandningen av funktioner, vilket ökar antalet närvarande människor på eller i anslutning till gator och torg under olika delar av dygnet.

Med hållbar kultur avses att kommuninvånarna ska ha tillgång till kultur oavsett ålder. Akvarellmuseet ges i programmet möjlighet att expandera för att erbjuda fler tillgång till deras utställningar och övriga verksamhet. Vidare ges utrymme för fortsatt föreningsliv i Södra hamnen.

Tjörn ska vara ett jämlikt och demokratiskt samhälle. Detta innebär att invånarna har god möjlighet att påverka och delta i samhällsutveckling oavsett kön, ålder, etnicitet, sexuell läggning eller funktionshinder. I processen som föregått detta program har kommunen genomfört en workshop med intresserade för att inhämta viktiga erfarenheter för programområdet. Kommunens uppgift är att förvalta informationen så att den kan påverka det fortsatta planarbetet. Kommunen kommer att fortsätta en aktiv dialog kring Södra hamnens framtid.

Tidigare kommunala ställningstaganden och mål

Översiktsplan från 2003

För det aktuella programområdet pekar översiktsplanens markanvändningskarta ut helårsbebyggelse med detaljplan, småbåtshamn, fiskehamn, badplats samt område av primär betydelse för friluftsliv. Översiktsplanen anger att gällande detaljplaner bör ersättas med nya detaljplaner.

Detaljplaner

För området gäller följande detaljplaner:

- Detaljplan för Södra hamnen, antagen 1993 (huvudsakligen industri- och hamnverksamhet)
- Detaljplan för Södra Hamnen – södra delen, antagen 1997 (huvudsakligen museiverksamhet, småindustri, hamn-, kontors- och handelsverksamhet)
- Nötsäter 1:92, 1:99, 1:100 och 1:136, antagen 1974 (huvudsakligen hamnverksamhet och industri)
- Nötsäter 1:254, antagen 1990 (huvudsakligen industri)

Tätortsstudie för Skärhamn:

2006 gjordes en tätortsstudie av Skärhamn. I tätortsstudien pekas följande kommunala mål ut:

- tillvaratagande och utveckling av Skärhamns speciella förutsättningar för näringslivsutveckling, inte minst inom besöksnäringen
- 600 nya bostäder inom Skärhamns tätort
- bevarande och utveckling av Skärhamns bebyggelsekaraktär och identitet

- tillvaratagande och utveckling av områdets förutsättningar för en rik fritid

Följande utvecklingstankar från tätortsstudien berör Södra hamnen:

- kompletteringar av besöksboende (konferenshotell)
- utökad gästhamn
- nya båtplatser (tätortsstudien har en målsättning om 600 tillkommande bostäder i och i närheten av Skärhamn, detta skulle enligt studien ge ett behov av ytterligare 300 båtplatser)
- nya piranläggningar
- möjlighet att ta emot större segelbåtar
- nytt hamnstråk
- fler parkeringar (eventuellt i bergrum)

Skärhamns hamn – Carpe Mare

Utvecklingsprojekt som avslutades år 2007. Projektet pekar tydligt på utvecklingen av båt- och gästhamn och behovet av nya pirar. Carpe Mare lyfter också fram skapandet av ett hamnstråk med syfte att skapa attraktionspunkter utmed Skärhamns hamn.

Skyddade områden

Programområdet ligger inom eller i nära anslutning till följande skyddade områden:

RI friluftsliv 3 kap 6 § MB (Södra Bohuslän)

Västra delarna av programområdet ligger inom riksintresset. Riksintressets värdetext anger att området är av vikt för natur- och kulturstudier samt friluftaktiviteter som strövande, bad, båtsport, paddling och fritidsfiske.

RI friluftsliv 4 kap MB (Riksintresse högexploaterad kust)

Hela kustområdet mellan Göteborg och Lysekil (och följaktligen hela programområdet) omfattas av riksintresse för högexploaterad kust. Området är av riksintresse med hänsyn till områdets samlade natur- och kulturvärden. Exploateringsföretag och andra ingrepp i miljön får komma till stånd i området endast om det inte möter något hinder enligt 2 – 7 §§ och om det kan ske på ett sätt som inte påtagligt skada områdets natur- och kulturvärden. Bestämmelserna utgör inte hinder för utvecklingen av befintliga tätorter eller av det lokala näringslivet.

Riksintresse naturskydd 3 kap 6 § MB, Naturreservat

19 § Naturvårdslagen – 7 kap MB, Natura 2000-område 7 kap MB

Cirka 300 meter nordväst om programområdet finns områden som är utpekade som riksintresseområden för naturskydd enligt 3 kap MB samt naturreservat och Natura 2000-område enligt 7 kap MB. Områdenas värden ligger bland annat i de befintliga kulturmarkerna med sitt småskaliga jordbruk och äldre bybildningar, de intressanta strand- och vattenområdena, flora och

På södra sidan av kajvägen finns en tydlig vägg av sprängda bergskanter och verksamhetsbyggnader. På norra sidan av vägen ligger gästhamnen med bryggor och sjöbodnar.

Området vid Akvarellmuseet har skärgårdskaraktär med tydlig vattenkontakt, badplats, klippor och spänger. Museibyggnaden och havet dominerar.

fauna samt områdets betydelse för friluftslivet.

Strandskyddade områden

Inom de största delarna av programområdet är strandskyddet upphävt. Enligt 7 kap 18 § MB kommer strandskyddet dock att återinträda om området får en ny detaljplan. För att kunna genomföra detaljplanen måste områdets strandskydd alltså återhävas.

Teknisk försörjning

Inom programområdet finns ett flertal ledningar nedgrävda utmed befintliga bilvägar samt ut på den norra piren. Vissa av ledningarna håller på att projekteras om. De planerade ledningslägena är förlagda i ungefär samma stråk som de befintliga ledningarna. Framtida bebyggelse bör anpassas efter befintliga och planerade ledningslägen.

Avfallshanteringen i området är ett befintligt problem som antas förvärras om småbåtshamnen utökas. I det fortsatta planarbetet krävs det därför att en strategi kring hämtning och hantering av avfall i området tas fram.

Geoteknik

Södra hamnen består av två huvudsakliga markförhållanden – utfyllnad respektive fast berg. Den befintliga bebyggelsen står till stor del på mark som är utfylld. Utfyllnadsmassornas kvalitet varierar inom de olika fastigheterna.

Den föreslagna bebyggelsen är främst placerad på berg. I de flesta fall krävs viss sprängning för att skapa byggbar mark. Grundförutsättningarna anses vara goda.

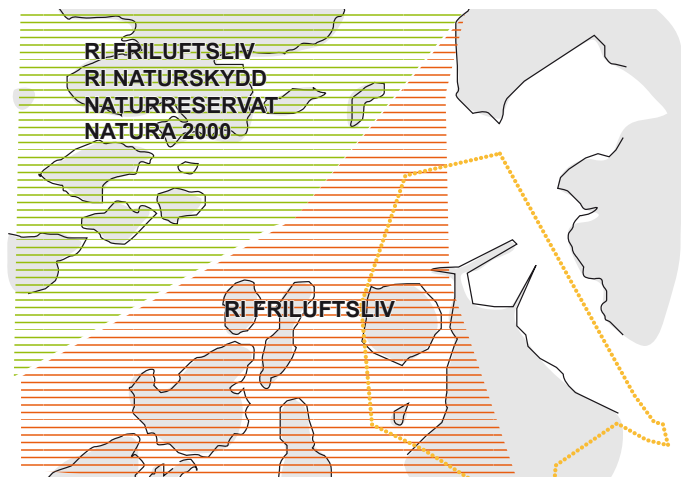
I det fortsatta planarbetet ska gängse geotekniska utredningar göras för att klargöra förutsättningarna för grundläggning av bebyggelsen samt eventuella risker med blocknedfall. Vidare ska riskanalyser med tillhörande åtgärdsprogram gällande områdets vattennivåer tas fram.

Mark och vegetation

Landskapet i programområdet utgörs dels av karakteristisk bohustlandskaps natur med vindpinade karga klippor och mera skyddade och frodiga dalgångar i områdets södra del, dels av större utfyllnadsområden i anslutning till vattnet i områdets norra och västra delar.

Åt söder dominerar programområdet av de två höga bergspartierna på Kajvägens södra sida. Höjdpartierna har i princip lämnats fria från bebyggelse, och präglas av de kala klipporna och lägre vindpinad vegetation, såsom ljung, slån, nypon och kaprifol.

Här ligger byggnader in sprängda mellan klipporna och väg-

en. De öppna vattenytorna med bryggor, båtplatser och långa utblickar dominerar intrycket av programområdet åt norr.

Den lägre dalgången, eller svackan, som skiljer de två högre partierna har inte mycket av sin ursprungliga karaktär kvar. Stora delar har plansprängts och hårdgjorts för att skapa mer yta till de verksamheter som har finns här. Mycket lite av den ursprungliga vegetationen har återetablerat sig.

Längre ut i hamnen skapar de utfyllda delarna ett platt golv på vilket områdets olika byggnader och funktioner samlas. Åt söder förbinder golvet, via Akvarellmuseet, hamnen med den skyddade strandzonen, där badplatsen ligger, som begränsar området i syd. Åt norr sträcker sig hamnens pirar med sjöbodas, segelsällskapets byggnad och bryggor ut i viken.

Utanför Akvarellmuseet och det mindre sund som avgränsar hamnen ligger Bockholmen. Här dominerar de kala klipporna och den låga vegetationen. Platsen har gjorts tillgänglig med enkla trappor och en utsiktsplats.

Föroreningar

Inga kända föroreningar finns inom planområdets markområden. Vattenområdet i hamnen innehåller dock troligen föroreningar vilket måste utredas vidare i det fortsatta planarbetet.

Fornlämningar

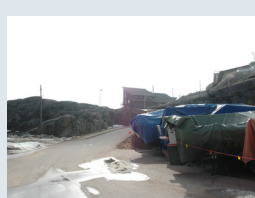
Enligt Länsstyrelsens fornlämningsregister finns det en fornlämnings (långroset från bronsåldern) på östra höjden. I övrigt finns inga registrerade fornlämningar inom programområdet.

Markgöföförhållanden

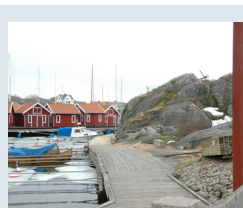
Programområdet består till största del av fastigheten Nötsäter 1:311, vilken ägs av Tjörns kommun. Ett antal mindre privata fastighetsägare finns inom programområdet.

På ömse sidor om vägen i Dalen finns industribyggnader och uppställningsytor. Bergskanterna i området är sprängda. Området upplevs som skyddat.

Norra Nötsäter är högt beläget men bitvis ändå skyddat. Området domineras av parkeringsytor, solitära kontorsbyggnader och utsikten mot havet.

Yttre hamnen har en relativt splittrad miljö med hamn, restauranger och sjöbodas. Miljön är ganska ruff och exponerad ute på pirarna och mer intim mot Bockholmen.

PROGRAMMETS HUVUDDRAG

Södra hamnen är Skärhamns mest centrala verksamhetsområde med en livgivande mix av verksamheter. Miljön är mycket autentisk och förhållandevis opåverkad då förändringarna har skett varsamt och under lång tid. När Akvarellmuseet etablerades förändrades områdets karaktär och Södra hamnen blev en viktig attraktionspunkt för Göteborg med kranskommuner. I takt med att Skärhamn popularitet som bostadsort ökar och kultur- och näringslivet ser en potential i att verka på platsen behöver tätorten utvidgas. Sett till de strategiska faktorer som kommunen arbetar utifrån lämpar sig Södra hamnen mycket väl för en viss komplettering.

I Södra hamnen föreslås ett antal förändringar som sammantaget kommer att förändra området till att bli mer levande eftersom antalet funktioner ökar. Området föreslås delas in i tre zoner – verksamheter, hamnar och bostäder. Zonerna är inte en strikt indelning utan ska ses som en principiell funktionell uppdelning.

Verksamheter

Nu

I Södra hamnen finns ett stort antal olika verksamheter, där framför allt de lager, hamn och industriverksamheter som finns är väldigt karaktärsskapande för miljön. Vidare finns ett tjugotal kontors- och butiksverksamheter samt en handfull restauranger och caféer. I området finns även ett antal föreningar, ideella organisationer och ett statligt verk samt akvarellmuseet, som är den verksamhet som attraherar störst antal besökare till Södra hamnen. Sammantaget består Södra Hamnens näringsliv av en mycket varierad samling av verksamheter. I den fortsatta utvecklingen av området är det värdefullt att bevara såväl omfattningen som blandningen av verksamheter i så stor utsträckning som möjligt.

Sen

De stora verksamheter som har mycket svårt att hitta andra platser för sina verksamheter ska ligga kvar och ges möjlighet att utvidga sig i rimlig omfattning. Exempelvis vill Akvarellmuseet expandera till det dubbla och komplettera de ateljéer som finns med nya. I samband med detta bör en ny gångbro anläggas för att öka tillgängligheten till Bockholmen. Skärhamns frys vill expandera (60-100m²) för att anpassa anläggningen till verksamheten. I anslutning till det inre hamnstråket bereds mark för nya verksamheter i kombination med bostäder. Dalen föreslås på sikt kompletteras med bostäder.

Hamnar

Nu

I nuläget finns en småbåtshamn med 840 platser som förvaltas av Skärhamns Båtförening. Längre in i kilen finns en gästhamn med cirka 100 platser. Till gästhamnen hör ett antal servicebyggnader. Vintertid sker båtuppställning på de ytor som finns tillgängliga i hamnen.

Sen

I programmet prövas möjligheten att bygga ut hela hamnanläggningen med ytterligare 250 platser så att kapaciteten blir totalt 1 190 platser. Utbyggnaden kan göra det möjligt att låta vissa större fartyg (t. ex. Lady Ellen) ligga förtöjda i den tillkomman-

de delen av hamnen. Vidare kan servicen byggas ut och utbudet kompletteras så att hamnen blir en fullskalig gästhamn samtidigt som fler året-runtplatser tillskapas. Expansionen blir möjlig genom att en pir anläggs vilken får funktionen av vågbrytare för de flytbryggor som ligger i lä innanför. I anslutning till den nya piren föreslås ett kallbadhus och havsbad anläggas. Delar av den båtuppställning som idag sker inom området kommer att flyttas till andra platser i Skärhamn för att bereda plats för nya byggnader inom Södra Hamnen. Viss båtuppställning kommer dock att finnas kvar i området. I anslutning till hamnarna föreslås nya sjöbodar uppföras.

Expansionen blir möjlig genom att en ny pir anläggs vilken får funktionen av vågbrytare för de flytbryggor som ligger i lä innanför. Den befintliga piren utökas för att medge byggnation av servicebyggnad, en ny sjötapp mm. Avståndet från sjötappen och bostäder i närheten är cirka 140 meter.

Bostäder

Nu

Idag finns inga bostäder i Södra hamnen. Detta innebär att området under kvällstid kan uppfattas som något öde och otryggt. Då efterfrågan på bostäder är stor och kommunen har som mål att öka antalet bostäder i Skärhamn är det rimligt att Södra hamnen är en av de platser som kompletteras.

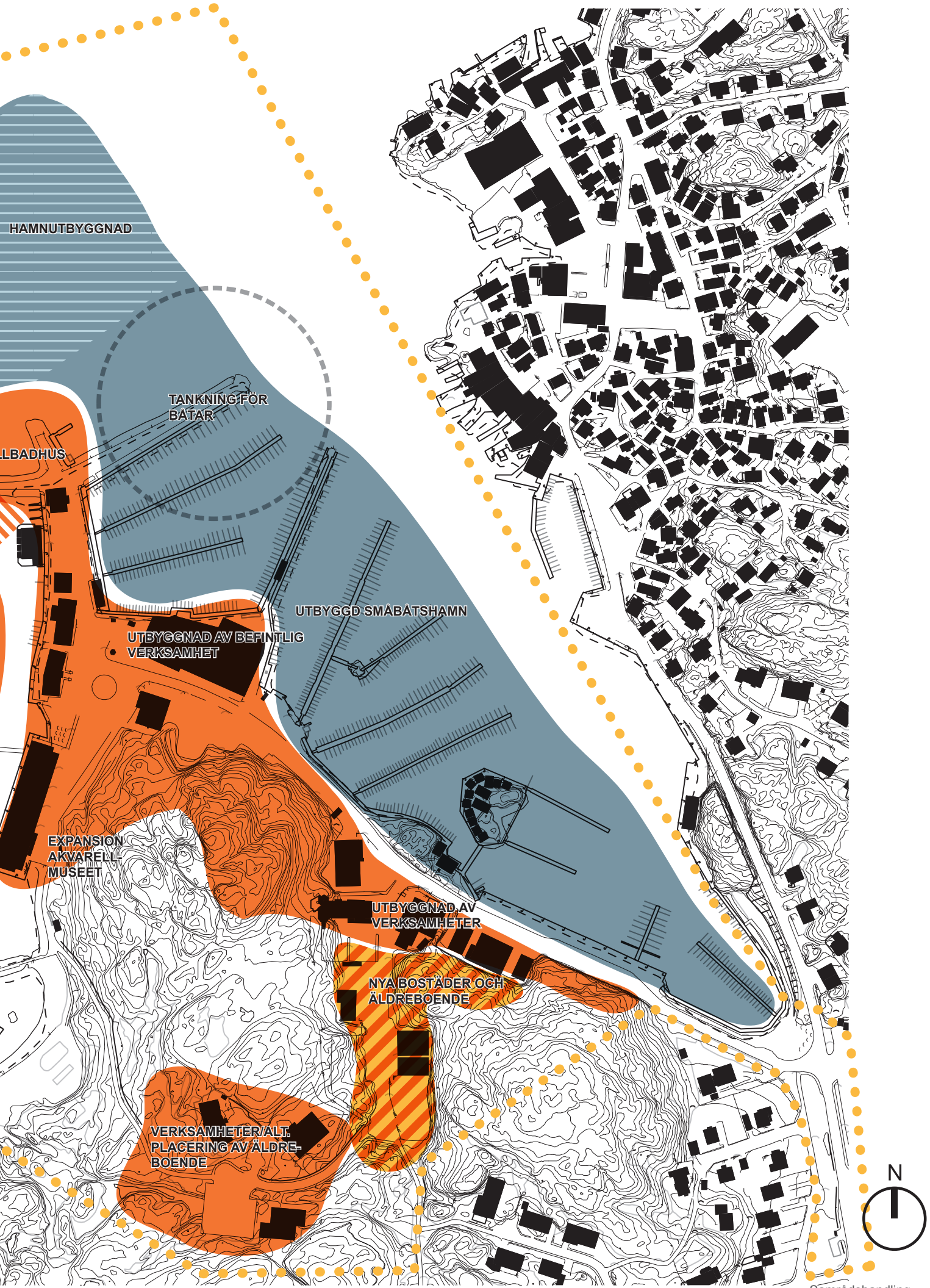
Sen

I Södra hamnen förelås 100-200 nya bostäder – i såväl vanliga bostäder som någon form av äldreboende. Tillskottet sker huvudsakligen i och i anslutning till Dalen. Denna del av Södra hamnen har störst potential att erbjuda lugna och mer intima miljöer. I vissa delar av Dalen kan utblickar mot centrala Skärhamn erbjudas, vilket är en kvalitet i sig. Bebyggelsen ska förhålla sig landskapet i höjdded och material. Bostäderna ska uppföras i olika byggnadstyper och ha olika upplåtelsefor-

Verksamheter
Hamnar
Bostäder

0 50 100 200

HAMNUTBYGGNAD

TANKNING FÖR BÅTAR

LABADHUS

UTBYGGD SMABÅTSHAMN

UTBYGGNAD AV BEFINTLIG VERKSAMHET

EXPANSION AKVARELL MUSEET

UTBYGGNAD AV VERKSAMHETER

NYA BOSTÄDER OCH ÄLDREBOENDE

VERKSAMHETER/ALT. PLACERING AV ÄLDREBOENDE

merför att målet om hållbart boende ska uppnås.

De tillkommande byggnaderna bör ges en kontextuell och samtida gestaltning. Med kontextuell (i relation till sin omgivning) avses att den byggda miljön ska anpassas till platsen. En god platsanpassning hanterar frågeställningar som skala, färg, material, möjligheten till utsikt, skapandet av intressant mellanrum mellan husen, tillvaratagande av lokalklimatet och skapandet av nya bekväma lokalklimat. Att bygga alltför generella byggnader ska undvikas. Med samtida menas att byggnaderna ska spegla vår tid. Det gäller såväl gestaltning som teknik. I programmet återfinns några exempel på byggnader som har hanterat dessa två parametrar på ett bra sätt.

Trafik och parkering

Nu

Södra hamnen består av ett enkelt gatunät som alla fastigheter ansluter till. Miljön präglas av fordonstrafiken och gångtrafikanter rör sig lite på undantag. Sedan "stråket" har etablerats med en sammanhållen möblering har kvaliteten för fotgängarna höjts.

Parkeringen i Södra hamnen sker både på vägföreningens mark och på respektive fastighet. Vintertid är det inga problem att hitta en ledig plats eftersom de stora publikdragarna har lågsäsong. Under sommaren kan det dock vara svårt att hitta en parkeringsplats.

Den verksamhet som bedrivs och föreslås i Södra hamnen är intensiv och tar periodvis all parkering anspråk för sin verksamhet. Akvarellmuseet dominerar programområdets totala parkeringsbehov under sin mest intensiva period av året.

Sen

I trafikmiljön föreslås inga förändringar på strukturell nivå. Dock kommer miljön att utformas så att de oskyddade trafikanterna prioriteras högre. Arbetet baseras på en trafikrumsanalys där Södra hamnen är indelat i tre karaktärer. Korsningen vid Kajvägen/Hamnvägen och ytorna i anslutning till denna bör studeras vidare för att förbättra trafiksäkerheten.

Utbyggnaden av bostäder, verksamheter, småbåtshamnen mm utlöser formella och reella krav på anordnade av parkering. Då den obebyggda marken i området minskar kommer parkeringsfrågan kräva en mer ändamålsenlig och långsiktig lösning. För att få en optimerad lösning med avseende på kostnad och

tillgänglighet förordas en samordnad lösning av biluppställningen i Södra hamnen. Detta innebär att de som bör ha god tillgänglighet till verksamheterna (besökarna) får detta och övriga får acceptera ett visst avstånd till parkeringsplatserna. Parkeringsfrågan föreslås hanteras samordnat istället för enskilt.

För de nya bostäderna krävs cirka 70 biluppställningsplatser, eller drygt 1 bilplats/bostad. Platserna bör finnas så nära bostäderna som möjligt. För de verksamheter som finns och planeras uppgår behovet av parkeringsplatser till 230. Parkeringsbehovet för Akvarellmuseet är uppskattningsvis 200-300 platser. För gästhamnen är parkeringsbehovet försumbart. För besökande, gäster och servicepersonal räcker det med 5 platser. Om de permanenta platserna i hamnen utökas bör 0,5 biluppställningsplatser/båtplats ordnas.

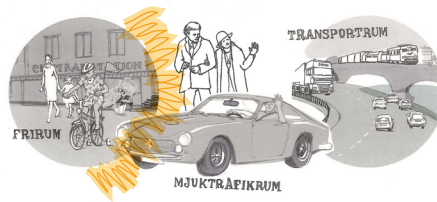
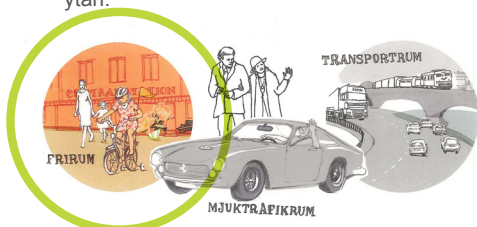
Kommunen avser att ta initiativ till att samordna parkeringslösningen i Södra hamnen. Avsikten är att utnyttja den mark som används för parkering för bebyggelse så att tätheten i området kan ökas. Vidare har kommunen tillgång till mark och parkering i nära anslutning till hamnen som kan utnyttjas för att hantera parkeringsfrågan.

I det fortsatta planarbete ska en mer detaljerad studie och diskussion som tydligt anger varje aktörs ansvar och vad det kostar i form av markåtgång och ekonomi. Dessutom föreslås ett kommunalt initiativ där avsikten är att samutnyttja och skapa en gemensam syn på användning av mark. Formerna för detta kan se olika ut men måste vara beständiga över tid.

Frirum – är en yta enbart för skyddade trafikanter. De enda fordon som kan finnas på denna yta är de som ska underhålla ytan.

Integrerat frirum – är en prioriterad yta för oskyddade trafikanter. Här får biltrafikanterna köra, men i gångfart. De gående och cyklisterna känner att de äger ytan men accepterar biltrafik på sina villkor.

Mjuktrafikrum – är en yta där trafiken går i en hastighet som är lägre än 30 km/tim. Hastigheten ger förutsättningar för samspel mellan trafikanterna. Ett samspel som bygger på den låga farten och där både oskyddade och skyddade trafikanter upplever sig som jämlika.

Det offentliga rummet

Den övergripande tanken med de föreslagna förändringarna i Södra hamnen är att göra området mera tillgängligt och välkomnande för boende, besökare och verksamma - året runt och dygnet runt. En förutsättning för denna utveckling är att det offentliga rummet känns tryggt, inbjudande och trivsamt.

Programmet föreslår att området delas in i tre olika karaktärområden, som förtydligar respektive områdes funktion och särpräglade karaktär.

Inre hamnstråket

Det inre hamnstråket utgör områdets entré och sträcker sig från infarten till hamnen ut till Skärhamns frys. Här ligger några av områdets viktigaste funktioner; gästhamnen, kustbevakningen och frysindustrin. Inre hamnstråket är en relativt storskalig miljö med långa siktlinjer och förhållandevis låg detaljeringsgrad i bebyggelse och landskap. De mer publika verksamheterna försöker anpassa sina närzoner till en mer småskalig och mänsklig skala.

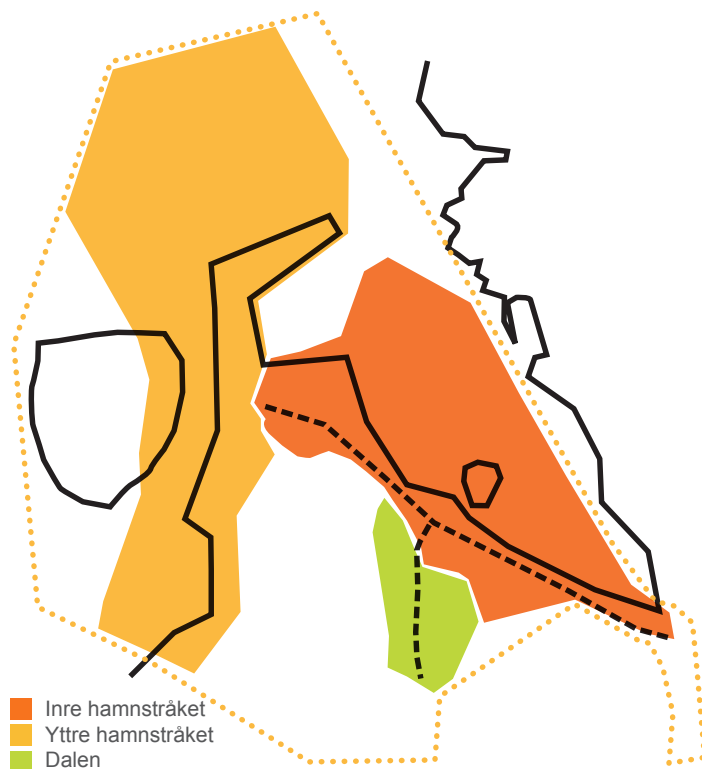
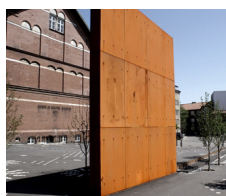
Avsikten är att bevara dagens oömma och lite råa karaktär samtidigt som nya funktioner i form av bostäder, utsiktspunkter och tydligare gång- och cykelstråk läggs till. Det innebär att ytterligare en skala läggs till i den offentliga miljön, skalan man upplever när man går, sitter och står.

Nya markmaterial föreslås komplettera de befintligamaterialen och skapa zoner för olika trafikslag. Nya informella sittplatser samsas med dagens olika verksamheter och den befintliga funktionsbelysningen kompletteras med ny effektbelysning på de punkter som ska markeras lite extra.

Materialen förelås få en tydligare koppling till funktioner - asfalt för bilar, trafik, parkering och transporter, platsgjuten betong för gående och cyklister, rostigt corténstål och falurött trä för platser att stanna till vid och uppehålla sig på.

Yttre hamnstråket och Bockholmen

Yttre hamnstråket präglas till stor del av närheten till vattnet och klipporna, den bohuslänska naturen kommer närmare. Även Akvarellmuseets avskalade faluröda volym och de stora öppna trafikytorna sätter en tydlig prägel på platsen. Skalan här är annorlunda, med en central öppen plats (cirkulationsplatsen) som flankeras av de båda trängre rummen i söder och norr.

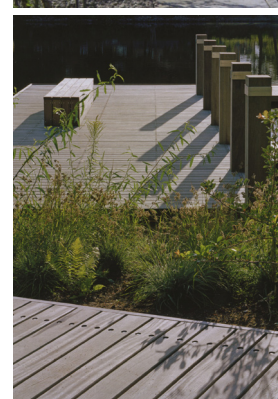
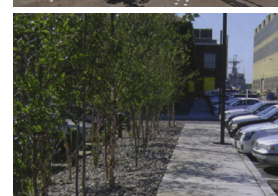
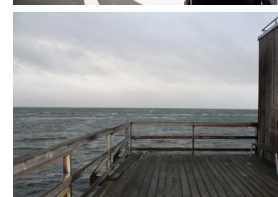
■ Inre hamnstråket
■ Yttre hamnstråket
■ Dalen

Den lite tätare skalan och mer varierade bebyggelsen skapar förutsättningar för en karaktär med mindre, uppdelade ytor och varierad användning. Materialen är desamma som i inre hamnstråket men bearbetningsgraden högre, sittplatserna fler och belysningen är lägre och mer varierad. Den öppna ytan föreslås ges ytterligare en funktion i form av eventplats för utomhusbio, skärhamnsdisko eller marknad.

Längst i norr kommer havsbad och småbåtshamn att öka kontakten mellan land och hav.

Dalen

Den tätare rumsligheten och mer skyddade miljön ger förutsättningar för en grön plats i Dalen. Avsaknaden av genomfartstrafik och önskan om att här skapa en god boendemiljö ger möjligheter att dra ner skalan och arbeta med en högre detaljeringsnivå. Fortfarande ska det kännas att man är i Södra hamnen, men skalan talar i första hand till dem som rör sig till fots. Vegetationen gör att årstidsväxlingarna kan markeras; hassel och slån blommar på våren, kaprifoldoften sprider sig på sommaren och på hösten färgas marken karminröd av fetknoppen. Skillnaden mellan offentlig och mera privat markeras av material; trä närmast husen, asfalt längre ut.

KONSEKVENSER

Behovsbedömning

Kommunen har gjort en behovsbedömning enligt 5 kap 18 § Plan- och bygglagen (PBL) och 6 kap 11 § Miljöbalken (MB).

Kommunen anser att planens sammanlagda effekter kan antas medföra en betydande påverkan på miljön, människors hälsa och säkerhet eller hushållningen med mark, vatten och andra resurser. En miljöbedömning med miljökonsekvensbeskrivning (MKB) kommer därför genomföras. Planens miljöpåverkan, och åtgärder för att förebygga och mildra den, hanteras i separat miljökonsekvensbeskrivning.

Behovsbedömningen redovisas som en bilaga till programmet.

Sociala konsekvenser

Genomförs de föreslagna förändringarna i Södra Hamnen kommer området att bli en mycket mer levande del av Skärhamn än vad det är idag. Fler bostäder, museumstillbyggnad, havsbad och en utvidgad småbåtshamn gör att mångfalden av människor kommer att öka, något som berikar det sociala livet. Fler människor kommer att vistas i området under en större del av dygnet vilket leder till en ökad känsla av trygghet.

Det är viktigt att de sociala frågorna hanteras i den fortsatta planprocessen. Exempelvis bör de tillkommande bostädernas upplåtelseform variera. Vidare ska utformningen av allmän plats få ett stort spektra av människor att känna sig välkomna.

Ekonomiska konsekvenser

Genomförandet av programförslaget innebär att ett antal nya byggrätter tillkommer i Södra Hamnen. Dessa byggrätter skapar förhöjda fastighetsvärden på såväl privat som kommunal mark. När omfattningen av de besöksintensiva verksamheterna i Södra Hamnen ökar kan man även räkna med förbättrade intäkter för flertalet verksamheter i resten av Skärhamns tätort. För att realisera förslaget krävs investeringar, både från kommunen och från privata exploitörer/fastighetsägare. För de gemensamma plat-

serna och funktionerna kommer finansiering att klargöras under det fortsatta planarbetet.

Ekologiska konsekvenser

Placering av byggnader utmed Kajvägen, i Dalen och vid det befintliga akvarellmuseet kräver att delar av vissa bergpartier behöver sprängas bort, vilket är irreversibla ingrepp i naturen. De bergspartier som behöver tas bort är dock i stor utsträckning redan påverkade av tidigare sprängningsarbeten.

Byggandet av nya pirar kommer att beröra vattenområden vars botten förmodas vara förorenade. Detta kan komma att påverka skyddade vattenområden strax nordväst om programområdet. Åtgärder och konsekvenser i vattenområdena kommer att utredas vidare i tillståndsansökan, planarbete och miljökonsekvensbeskrivning.

GENOMFÖRANDE

Nödvändiga fastighetsregleringar

För att genomföra de förslag som programmet omfattar kommer ett antal förändringar i fastighetsbilden att behöva genomföras. I programskedet är det oklart vad som kommer att krävas men frågan kommer att hanteras mer ingående redan inför samrådet av detaljplanen.

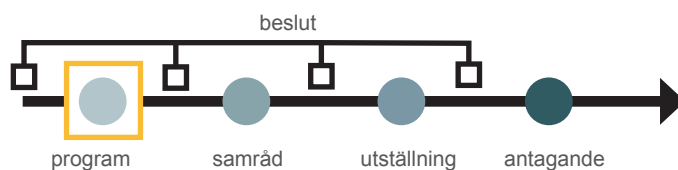
INFORMATION

Synpunkter på programmet skall skickas in skriftligen antingen via e-post, samhallsbyggnad@tjorn.se, eller till Samhällsbyggnadsförvaltningen, 471 80 Skärhamn.

Inkomna synpunkter kommer att sammanställas och bemötas av Tjörns kommun. Med anledning av inkomna synpunkter kan eventuella revideringar komma att göras av planförslaget.

Därefter kommer detaljplanen att ställas ut och återigen vara föremål för granskning. Den som vid utställningsskedet inte inkommit med sina synpunkter kan förlora rätten att senare överklaga beslutet att anta detaljplanen.

Upplysningar lämnas av Åsa Jönsson, planarkitekt på telefon 0304-60 11 58.

Detaljplaneprocessen.

Planen befinner sig just nu i det första skedet - programskedet.